
DE VIER LEEFMILIEUFEDERATIES - BOND BETER LEEFMILIEU VLAANDEREN, BRUSSELSE RAAD VOOR HET LEEFMILIEU, INTER ENVIRONNEMENT BRUXELLES EN INTER ENVIRONNEMENT WALLO-NIE - HEBBEN GEZAMELIJK EEN MEMORANDUM VOOR FORMATEUR WILFRIED MARTENS OPGESTELD.

1. Verdeling van de bevoegdheden Staat-Gewesten op het gebied van leefmilieu.

In een besluit genomen op 8 november 1983, waarin de Raad van State zich uitsprekt over de verdeling van de bevoegdheden tussen staat en gewesten, wordt gezegd dat het de taak is van de centrale staat om alle juridische regels in verband met milieubescherming vast te leggen en de concrete uitvoering ervan te verzekeren. De Raad oordeelt dat de Gewesten uitsluitend bevoegd zijn om normen die beperkender zijn dan de nationale normen, uit te vaardigen en toe te passen. Indien ze bovendien wetten zouden maken waar de Staat het niet doet, zouden deze niet meer van toepassing zijn als de nationale regering het nadien toch doet - behalve als de eerste wetten beperkender zijn. Men kan zich afvragen of de interpretatie van de Raad van State wel degelijk naar de wensen is van de wetgever van augustus 1980. Wat er ook van zij, een opheldering van de situatie is onontbeerlijk. Anderzijds heeft de Raad van State verschillende adviezen uitgebracht die de neiging hebben te zeggen dat de Gewesten bevoegd zijn "binnen de perken van het redelijke". Zo is het ook gesteld met het advies over het besluit dat het gebruik van onkruidverdelgers verbiedt, het voorstel tot Vlaams dekreet over de MER, over de normen van aanbevolen produkten door het voorstel tot Waals dekreet of de afvalstoffen. Deze adviezen zijn ernstig want het is vanzelfsprekend dat iedere maatregel tot milieubescherming een aanslag is op belangen waarvan de staat de baas is gebleven (openbare werken, ondernemingen, enz.). Het is het voorwerp zelf van het milieubeleid dat zo opnieuw in vraag wordt gesteld.

Een coherent en geïntegreerd milieubeleid kan zich niet tevreden stellen met de huidige versnippering van bevoegdheden tussen Staat en Gewesten en met het gebrek aan de duidelijkheid over de bevoegdheden.

De vier federaties verwachten :

- een duidelijke omschrijving van de bevoegdheden,
- een meer aangepaste definitie van de budgetaire mogelijkheden ter beschikking gesteld van de Gewesten (meer bepaald wat betreft de mogelijkheden van de Staat voor de grote infrastructuurwerken, en van de Gewesten voor de Stadsrenovatie).

2. Nationaal milieubeleid.

De federaties eisen :

1. De toepassing zonder uitstel van alle Europese richtlijnen.
2. Een preventief beleid inzake vervuiling :
 - normen voor een drastische reductie van de SO₂-emissies om een minimum objektief te bereiken van -30%;
 - lancering van een programma voor zuivere technologieën;
 - in gebruikname van een leefmilieulabel;
 - in gebruikname van een mathematisch model lucht;
 - in gebruikname van het vervuilingsnet van de waterlopen;
 - normen in verband met het op de markt brengen van nieuwe chemische produkten;
 - herziening van de normen in verband met de erkenning van pesticiden;
 - controlemaatregelen van toevoegingsmiddelen op vlees en voedingsmiddelen in het algemeen;
 - herziening van het ministerieel besluit van 09/02/76 om de lijst uit te breiden van stoffen of samenstellingen die als giftig aanzien worden in het kader van de wet op giftige afvalstoffen en de procedure in verband met de afvalverwijdering te herzien.
3. Promotie van biologische produkten :
 - normen vast te leggen in overleg met het Ministerie van Landbouw.
4. Belgische delegaties of internationale konferenties :
 - daar waar de syndikaten en/of de industriële deelnemen, systematisch vertegenwoordiging van de milieuverenigingen.

3. Kernwapens.

In de komende jaren zal België gekonfronteerd worden met de problemen verbonden aan de inplanting van nieuwe kernkoppes op zijn grondgebied, alsook aan de deelname aan "Star Wars".

De vier federaties oordelen dat de toekomstige beslissingen de volgende drie principes moeten respekteren :

- de nukleaire bewapeningswedloop niet opnieuw doen opflakkeren;
- niet van aard zijn de nukleaire risico's te verhogen;
- een stap zijn naar een algemene gekontroleerde ontwapening.

4. Ontwikkelingssamenwerking.

De grote milieuslag zal gewonnen of verloren worden in de tien komende jaren in de Derde Wereld. Als wij nu niet in actie schieten, zullen vele situaties die nu nog omkeerbaar zijn, dit in de toekomst niet meer zijn.

De federaties verwachten, in deze kontekst, een nauw engagement opdat iedere financiering van België van ontwikkelingsprojekten gedragen wordt door de twee volgende regels :

- het projekt moet een voorafgaande evaluatie op gebied van impakt op het leefmilieu ondergaan;
- het trajekt moet het gebruik van alternatieve technologieën steunen.

5. Openbare werken.

Na vele decennia van grote infrastructuurwerken die het land één van de meest prestigieuze verkeersnetten ter wereld geschonken hebben, begint men stilaan van dit beleid af te stappen. De redenen hiervoor zijn velerlei : crisis van openbare financiën, druk van milieubeweging, enz.

Voor de vier federaties moet een andere keuze gemaakt worden in de doelstellingen door het gebruiken van aangepaste beslissingsinstrumenten, zoals de MER. Eens dat het nut van een investering is bewezen, moeten de criteria voor de keuze van de middelen leiden tot een aanpassing van de uitvoering aan de te bereiken resultaten. Deze criteria zijn o.a. de intensiteit van de arbeid, de financiële lasten op korte en lange termijn, enz.

De federaties vragen de regionalisering van het departement van Openbare Werken, dat maar een uitvoeringsorgaan is van het beleid inzake R.O., waarvan de bevoegdheid reeds in 1980 geregionaliseerd is. Zij vragen de begroting van Openbare Werken om te vormen in drie regionale fondsen.

Tenslotte achten de federaties het onaanvaardbaar dat ze nog geen deel uitmaken van verschillende advieskommissies : Kommissie Ekologie, Kommissie KAR-KOV.

6. Verkeer.

Iedereen heeft het recht om zich te verplaatsen. Niettemin is het geen waarde op zichzelf : heel de maatschappelijke organisatie, moet door middel van een goede ruimtelijke ordening, vandaag tot doel hebben de niet noodzakelijke verkeersstroom, die de laatste decennia de voorrang heeft gekregen, om te buigen. Zo moet er een nauwere band tot stand komen tussen het beleid inzake ruimtelijke ordening en inzake verkeer. Dit kan door bepaalde sectoren van verkeerswezen (sommige infrastructuurwerken en uitbating van openbaar vervoer ...) te regionaliseren. Inzake openbaar vervoer moet voorrang verleend worden aan het verbeteren van de diensten aan de gebruikers, door een dynamische politiek van informatie en promotie, het opvoeren van de frequentie, een beter onthaal van de klanten door het personeel en een verbetering van het reiskomfort en -veiligheid.

Wat de investeringen van het stadsvervoer aangaat, moet het aksent worden gelegd op de geschiktheid van de transportmiddelen, een soepel gebruik, om zo de groei van uitbatingskosten van het net te drukken door goed gekozen investeringen. De federaties spreken zich ook uit voor snelheidbeperking op de wegen om de veiligheid te vergroten en de luchtvervuiling te beperken.

7. Landbouwbeleid.

De vier federaties kiezen voor kleinschalige landbouwbedrijven, als garantie tegen de uitwassen van de geïndustrialiseerde landbouw; ze zijn ook beter geschikt om het landschap te bewaren als cultureel en biologisch erfgoed. Immers met een oppervlakte van + 15 ha kunnen ze een inkomen garanderen per arbeidskracht dat zo hoog ligt als bij grootschalige bedrijven met een dubbele oppervlakte.

De federaties willen principieel een gelijkwaardig inkomen voor alle landbouwers in functie van hun werk. De realisatie hiervan zit in een impasse van industrialisering die geleid heeft tot een soms dramatische schuldenlast.

De federaties vragen dan ook een herziening van de landbouwpolitiek. De bevordering van het landbouwbedrijf als economische entiteit binnen een gedifferentieerd milieu houdt in dat de overheid het principe verdedigt van verschillende prijzen naargelang de geografische situatie, oppervlakte in gebruik en produktiehoeveelheid.

8. Energie.

De milieufederaties vragen op lange termijn een moratorium voor kernenergie; ze zijn gekant tegen een achtste kerncentrale en vragen het stopzetten van de opwerking vna radio-actieve brandstof.

Een efficiënt energiebesparingsbeleid, onmisbare steunpilaar voor een economische heropleving, vraagt een snelle uitvoering van een aantal maatregelen :

- bevordering van warmte-krachtkoppeling, in het bijzonder zelfvoorziening van de industrie en stadsverwarming, met bijbehorende wetgeving en reglementering;
- een aanpassing van de tariefregelingen om zelfproductie te bevorderen;
- tarieven die de pieken van elektriciteitsverbruik ontmoedigen;
- ontmoedigen van het gebruik van elektrische verwarmingstoestellen;
- elke nieuwe gebruiksvorm van elektriciteit koppelen aan een onderzoek van de volledige energieketen;
- efficiëntie en levensduur bepalen van energieverblindende apparaten;
- technieken ontwikkelen die energiebesparing koppelen aan milieubescherming en deze technieken evalueren inzake vervuiling, grondstofverbruik en besparing;
- de produktie bevorderen van uitrustingen en processen die energiebesparend zijn en hernieuwbare energiebronnen gebruiken;
- de gemeenten aanmoedigen een energieplan op te stellen;
- voorrang verlenen aan investeringen in energiebesparing en daartoe de nodige fiskale prikkels voorzien;
- bevordering van de uitvoer van onze know-how terzake.

9. Erkenning van het verenigings- en vrijwilligerswerk.

9.1. Het recht om in rechte op te treden.

Het recht om in rechte op te treden is voor de milieuverenigingen een fundamentele eis omdat zij zeer goed geplaatst zijn om inbreuken op de wet te konstateren en toepassing van de wet te vragen.

De vier federaties vragen dan ook dat de diverse wetsvoorstellen terzake (voorstellen Coëme, Van Velthoven, Dierickx en Smet) zo vlug mogelijk besproken worden in het parlement.

9.2. Subsidiëringsvoorwaarden.

De federaties beschouwen de eisen van het verenigingsleven in het algemeen ook als de hunne :

- dat de rechtsregels inzake de verhouding tussen openbare macht en verenigingsleven beter uitgewerkt worden;
- dat elke overheidsbeslissing ten gronde gemotiveerd wordt, zeker wat de toekenning van BTK, DAC, gewetensbezwaarden en subsidieverdeling betreft;
- een oplossing voor de achterstand bij de uitbetaling van subsidies, die een hypotheek legt op de efficiënte werking van de activiteit van een vereniging.

10. Financies.

Het verval van het architecturaal patrimonium is nauw verbonden met een slecht onderhoud. De belasting op het kadastraal inkomen kan het middel zijn om een beter onderhoud aan te moedigen. Vandaag houdt de onroerende voorheffing rekening met een forfaitaire aftrek van 40 %, overeenkomstig de veronderstelde onderhoudskosten van de eigenaar. Dit is zelden het geval.

De federaties vragen een herziening van de wet op het kadastraal inkomen om volgende maatregelen in te voeren :

- elke verhoging van het kadastraal inkomen op te schorten voor een bepaalde periode voor eigendommen die door hun eigenaars gerenoveerd werden;
- de onroerende voorheffing ten laste te leggen van de eigenaar. Opheffing van de forfaitaire aftrek van 40 %, maar vermindering van het bedrag der onroerende voorheffing met de reëel gemaakte onderhoudskosten.

